

У Србији, земљи у којој је просечан стан дотрајао до граница употребљивости, а реновирање подухват који просечан грађанин предузима једном или ниједном у животу, на снази је од прошле године закон који би требало да излазак из стања хроничне оронулости учини што тежим и мање вероватним. Од замене дрвене преграде у подруму, преко промене плочица у купатилу, до постављања нове утичнице – више ништа не можете урадити а да немате дозволу за „инвестиционо одржавање“. За исту вам је, како прописи кажу, потребан: идејни пројекат у три примерка који је урадила лиценцирана пројектантска кућа, извод из земљишних књига, копија плана парцеле не старија од шест месеци, сагласност завода за заштиту споменика и доказ о уплати републичке таксе .

Заправо, Закон о планирању и изградњи није изричито рекао да вам за обично кречење треба гомила папира, 1000 еура за пројекат и пар месеци чекања на дозволу. Он је само толико лоше написан да су општинске власти искористиле прилику којој се није могло одолети, да на још један креативан начин одеру своје становнике. А све зато, што им је дао дискреционо право да одреде шта спада у текуће, а шта у инвестиционо одржавање. И заиста – где сироти општинари да повуку ту црту, кад се добро зна да је у Србији и промена гумице на чесми за доста људи права инвестиција?

Наравно, локални менталитет само је ишао на руку општинама. Није било потребно слати инспекције да “њушкају” ко где и шта ради иза затворених врата. Ту је увек комшилук, спреман да одговорно обавља своју грађанску дужност и обавештава надлежне о несавесном понашању својих комшија. Нема шансе да у Србији укуцате ексер у зид а да неко не позове инспекцију и искаже своју забринутост, и сумњу да кришом покушавате да срушите и носеће зидове. Не вреди да љубазно објашњавате како само мењате дотрајали бојлер – зашто би вам и веровали кад се добро зна да нико поштен данас нема пара да сређује стан.

А када ствари стигне до инспекције, е ту наступа оно дискреционо право, које се у пракси своди на корупцију. Јер, руку на срце, ко још жели да се нађе у ситуацији да стан који је последњи пут кречен још 1915. враћа у „првобитно стање“?

По ко зна који пут, на делу је исти проблем – на стање у Србији покушавају а се накалеме праксе из земаља у којима ствари изгледају неколико светлосних година уређеније. У

овом случају, све је то, наводно, да би се грађани заштитили од несавесно и нестручно обављених радова, рецимо од лоше постављених инсталација које могу да изазову куршлус или пожар. Мали проблем је само чињеница да је у Србији, имајући у виду запуштеност инфраструктуре становања, практично немогуће радове извести толико лоше да то може више да угрожава околину него постојеће стање. Све то негде и власти добро знају, па шаљу народу двосмислене поруке које се свode на савет да се што мање замера комшилуку, и своја инвестициона одржавања одради у потаји.

Као крајњи резултат целе ујудурме, имамо само још један закон који је немогуће спроводити у дело, и који доприноси даљем срозавању институције закона у Србији. Утешно је што најављују да ће бити промењен већ крајем овог месеца. Наравно, не због тога што је цела ствар са изградом пројекта за замену обичне ве-це шоље дубоко потресла министра Дулића (како је изјавио), већ зато што се исти закон бави и много лукративнијим питањима попут инвестиција и легализације. Милиони су у питању, па су изглед да ће успут и ова агонија обичне раје ускоро да се заврши – више него добри.